

Selfishness and Struggle

פרשת וישלח תשפ"ב

GENESIS

PARASHAS VAYISHLACH

32 / 27 — 33 / 4

was dislocated as he wrestled with him. ²⁷ Then he said, "Let me go, for dawn has broken." And he said, "I will not let you go unless you bless me."

²⁸ He said to him, "What is your name?"

He replied, "Jacob."

²⁹ He said, "No longer will it be said that your name is Jacob, but Israel, for you have striven with the Divine and with man and have overcome."

³⁰ Then Jacob inquired, and he said, "Divulge, if you please, your name."

And he said, "Why then do you inquire of my name?" And he blessed him there.

3

202

NER UZIEL

WHAT'S IN A NAME?

When dawn broke, Yaakov had the upper hand, for the angel, unable to subdue him, could not escape his clutches. Thus ended the night's long, bitter struggle. At this point the angel asked Yaakov a strange question: "What is your name?" (ibid. 32:28). Surely he had positively identified Yaakov before he engaged him in mortal combat! Furthermore, when Yaakov finally revealed his name, the angel's response was "Your name will no longer be Yaakov, but Yisrael..." (ibid., 29). Again, we are struck by the incongruity in the angel's interchange with Yaakov — first claiming ignorance of Yaakov's identity, then suddenly exhibiting prophetic vision in revealing the new name that God Himself assigned to Yaakov.

In order to gain some insight into this curious exchange, it's important for us to explore the spiritual significance of names.

In reference to the mitzvah of *yibum* (marrying the widow of one's childless brother), the Torah tells us:

When brothers dwell together and one of them dies childless, the dead man's wife shall not be permitted to marry an outsider. Her husband's brother shall come to her and perform [the duty of] levirate marriage with her. The firstborn son whom she bears will then perpetuate the name of the deceased brother, so that his name will not be obliterated from Israel.

(Devarim 25:5-6)

* In Hebrew the word for "name" is *sheim*, and the word for "soul" is *neshamah*. When the outer letters of the word *neshamah* (the *nun* and the *hey*) are removed, what remains is the essence of the soul — the *sheim*. This teaches us that a person's name (*sheim*) reflects the essence of his soul (*neshamah*), as well as his particular mission in this world.

We see from the mitzvah of *yibum* that the continuity of an individual's name through his progeny serves to perpetuate the unique mission for which he was created. Based on the same concept, at the end of Shemoneh Esreh, some people recite a verse that begins with the first letter of their own name and ends with the last. The Sages explain that at the moment of death, one's soul leaves this world and is escorted to

declared, "It will no longer be said that you deserve the name Jacob — which implies עקב, *heel*, *deceit* — because you obtained the blessings deceitfully, as Esau had charged in 27:36. Instead, Jacob would receive the additional name *Israel*, from שְׂרַת, *prevailing; superiority*. From then on, it would be acknowledged that he received the blessings because he prevailed [שָׁרַח] in an open competition to demonstrate which of the two was more deserving (*Rashi*). The angel did not have the authority to rename Jacob, nor was this name-change to take effect immediately. The angel merely revealed to Jacob what God Himself would do later (35:10).

30. שְׁמֵךְ — *Your name*. An angel exists only to perform God's will, and his "name" is a reflection of that mission. In asking the angel his name, Jacob sought to learn the nature of his mission, but the angel replied that he had no set name, for the names of angels change according to their assignments (*Rashi*).

ספר ירעם הים

וכפי דברי המדרש הנ"ל, הוי תשובת המלאך ליעקב אבינו כמתמהמיה גדולה עליו לומר: 'האיך אתה שואל דבר כזה, האם אין אתה יודע שאין לנו שם קבוע,

למה זה תשאל לשמי. והרי תשובת המלאך ותמיהתו המה תמוהים ביותר מכמה צדדים.

הראשון, האם איך אפשר שיעקב אבינו לא ידע סוד זה שהשמות משתנים לפי השליחות. והשני, אפשר שיעקב אבינו כן ידע סוד השמות של מלאכים, וששמותיהם משתנים מפעם לפעם כפי השליחות. האם מפני זה אינו מוצדק

לשאל השם של המלאך בשליחות זו כדי שיבין היטב מטרת ההתאבקות עמו.

the chamber of the Divine Tribunal to stand in judgment. There the angels ask its name. As a consequence of the awesome experience it is undergoing, the soul is thrown into a state of panic and finds itself incapable of remembering its name. The verse which is recited at the end of Shemoneh Esreh serves to remind the soul of its identity.

Few people are even aware that the soul retains its original name when it leaves its corporeal state of existence; the concept of the soul forgetting its name seems utterly incongruous.

The commentators explain that the soul's "name" refers to the particular task which it was created to fulfill. When the soul leaves this world, it is summoned before God and asked to state its unique mission and to report on the progress it made toward fulfilling that mission. If someone's name has been perpetuated in the corporeal realm, the special mission for which he was created is entrusted to the children of future generations, who will endeavor to complete it.

Thus the angel's question, "What is your name?" was in essence a command to Yaakov to specify the unique mission for which he had been created. Yaakov was able to overcome the natural feeling of panic that this encounter evoked in him by focusing exclusively on his life mission. This extraordinary degree of self-control enabled him to keep

At this point, the angel revealed that Yaakov had successfully completed his primary mission in life. The time had come for him to enter a domain of higher spiritual consequence, known as "Yisrael," and to fulfill an even loftier divine mission. This is the intent of the verse, "Your name will no longer be Yaakov, but Yisrael."

THE FEATURELESS FACE OF AMALEK

Having acquiesced to the angel's request to reveal his name, Yaakov asked that the angel reciprocate the gesture. "Now please tell me your name," Yaakov said to him. The angel retorted, "Why do you ask my name?" (Bereishis 32:30).

This response is strikingly odd. If for some reason the angel was not permitted to reveal his name, then he could have said, "No, I cannot."

Why did the angel answer Yaakov's question with another question? The fact that we happen to know the angel's identity — the Sages tell us that he was Esav's guardian angel — makes the question even more compelling. It's reasonable to assume that Yaakov was likewise aware of the angel's identity. If so, why did he ask the angel to identify himself in the first place? And why was Yaakov apparently satisfied with the angel's evasive answer?

Relative to this, Rabbi Chaim of Volozhin points out an apparent contradiction in the Rambam's writings. In one place Rambam writes:

It is a positive commandment to uproot the seven nations [that inhabited the land of Canaan], as it is written, "When God your Lord places them at your disposal and you defeat them, you must utterly destroy them..." (Devarim 7:2). If a Jew were to spare the life of some member of the [seven] nations, he would be guilty of transgressing a Torah prohibition, as it is written, "But of the cities of these nations which God your Lord is giving you as hereditary territory, you shall not leave any people alive" (ibid. 20:16). Nevertheless, [this mitzvah is no longer relevant, for] their memory has ceased.

(Hilchos Melachim 5:4)

According to Rambam, the obligation to destroy any descendant of the seven Canaanite nations still applies. Practically, however, we are unable to fulfill the mitzvah because it is no longer possible to identify the Canaanite nations' descendants. This is the meaning of Rambam's words, "for their memory has ceased" — nowadays we cannot establish their identity. Yet in the next paragraph Rambam writes:

Similarly, it is a positive commandment to exterminate the memory of Amalek, as it is written, "You must obliterate the memory of Amalek from under the heavens; you must not forget" (Devarim 25:19).

Unlike his presentation of the first ruling, Rambam here does not cite any legal loopholes. Apparently he was of the opinion that even in this day and age we have the ability to fulfill the obligation to exterminate Amalek. The seeming contradiction contained in his words is self-

evident — in the first ruling he admits that we are incapable of identifying the descendants of the seven nations, yet in the second he implies that we are able to establish the identity of Amalek's descendants.

Rabbi Chaim of Volozhin resolves this problem by explaining that the nation of Amalek has an identifying mark that will forever set it apart from every other nation on earth. It embraces the unique ideology that the world will ultimately benefit from the destruction of the Jewish people. Any individual who actively promotes the view that the Jewish people are an undesirable element which must be purged from the world, is unquestionably an Amalekite. Chameleon-like, Amalek continuously changes its appearance. In ancient times, it thrived in the form of the Assyrian and Babylonian people; more recently it found a home in the German psyche. The specific nationality within which Amalek cloaks itself varies with each generation — it is impossible to tell where Amalek will surface next, because it does not have an identity of its own.

ולפי"ז י"ל דכשנצח יעקב את שרו של עשו, ה"י גמר הנצחון כששאל ליעקב מה שמו ואמר לו שרו של עשו בעצמו לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל, ושאלו יעקב הגידה מה שמך, וענה לו למה זה תשאל לשמי, וי"ל כי שמעתי מאאמור"ר זצ"ל (במועש"ק פרשת וישלה שנה השני"ב לילה אחת לפני פטירתו), שכל אדם בא לעוה"ז עם שליחות שצריך לקיים ולמלאות, וזה מרומז בהשם שקורים לו אבל אם גומר שליחותו אז אין לו עוד מה לעשות בעוה"ז וצריך לעזוב עוה"ז, אבל יכולים ליתן לו עוד שליחות חדש לעשות בעוה"ז, ולכן לפעמים עושים שינוי השם שנותנים לו שם חדש שמרומז בו השליחות החדשה שימשיך לעשות בעוה"ז, אבל באמת אין צריך ליתן לו שם חדש, אלא באותו שם עצמו יש ללמוד

פירוש יותר עמוק, ועי"ז יש לו שליחות חדש, וכן ה"י אצל יעקב אבינו שמתחילה ה"י שמו יעקב, ואח"כ נשתנה שמו ע"י המלאך לשם ישראל, כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל, שנצח את המלאך, אבל אח"כ בבואו לבית אל, שם אמר לו ה' ששמו ישראל, והפירוש הוא שהוא נעשה שר כביכול על אל-היינו על השי"ת כביכול, כי הקב"ה גוזר גזירה וצדיק מבטלה, וצדיק גוזר והקב"ה מקיים [וזה סוד קריאת "קוויטעל" שמסתכל הצדיק בה"קוויטעל" ורואה שם ושם אמו, ומהיכן יודע מי הוא, אבל צדיק יכול לראות הפירוש של שם האדם, וכל אדם לפי מצבו משתנה הפירוש בהשם, וא"כ שייך שיהיו ב' בני אדם שנקראים בשם אחד, ורואה הצדיק כתוב דבר אחר לגמרי בכל "קוויטעל"ן.]

The angel who struggled against Yaakov represented all the evil contained within Esav. This demonic spiritual entity was none other than the archangel of Amalek, who has no identity of his own. Thus it is clear why the angel could not tell Yaakov his name — he has none. For this reason he answered Yaakov's question regarding his identity by asking, "Why do you ask my name?" With these words he was telling Yaakov, "My external appearance is continuously changing; my name is therefore meaningless. Wherever you identify a person or a group that seeks to exterminate the Jewish people. There you will find me."

Although there is profound depth and symbolism behind names in general, the name Yisrael has particular symbolism. The Zohar notes that the first initials of the names of all the Avos (Patriarchs) and Immahos (Matriarchs) are included in the name Yisrael. Yaakov was the greatest of them all, the pinnacle of everything they have striven so hard for three generations to achieve. He combined Avraham's attribute of chesed (kindness) with Yitzchak's attribute of gevurah (strength), in perfectly balanced tiferes (splendor).

Since he incorporated all the myriad facets of human greatness into a complete, well-balanced composition, he was able to pass them down to his children so that every one of his children found meaning and fulfillment in his religious observance. Therefore, albeit that Avraham lost Yishmael and Yitzchak lost Eisav, Yaakov

kept all of his children on the path that leads directly to Hashem. This is another symbolism of his name, ישר-קל: "straight toward Hashem." For this reason, the entire Jewish nation until the end of time is known not as Bnei Avraham, Bnei Yitzchak, or Bnei Yaakov, but Bnei Yisrael.

Eisav's guardian angel knew that Yaakov's name was destined to be changed to Yisrael, but it did not know, or perhaps did not care to understand, the deeper significance of the name. It realized only that it was defeated in battle, and therefore saw the significance of "For you have struggled with angels and men and have been victorious." It did not realize, however, that this name would be the essence of the Jewish nation until the end of time.

When Hashem gave him the name, He had both intentions. Referring to Yaakov as an individual, He said, "Yisrael shall be your name." Referring to Klal Yisrael as a nation, the Torah adds, "And He called his name Yisrael."

The Midrash³⁶² adds that Hashem was so proud of Yaakov's achievements that He chose to permanently associate Himself with Yaakov's descendants, by incorporating His own Name (קל) into theirs (ישראל). Of this the verse states, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר, — "Yisrael, in you I take pride."³⁶³

By doing so, Hashem granted every Jew that would ever be born an element of His eternal holiness, which can never be destroyed or lost. Regarding this, the Talmud Yerushalmi states:

Rabban Shimon ben Lakish said in the name of R' Yannai: HaKadosh Baruch Hu associated His great Name with Bnei Yisrael. This can be compared to a king who had a small key to his inner chamber. He feared that if he would leave the key on its own, it might get lost. Instead, he decided to attach a chain to it, which could easily be spotted if the key would ever be misplaced.³⁶⁴

So too, Hashem feared that if He would leave Bnei Yisrael as they are, they might become lost and assimilated among the nations. Instead, He attached His eternal Name to theirs, so that they could endure forever. With this in mind, Yehoshua prayed,

12a

"The Canaanite and all the inhabitants of the land will hear³⁶⁵ and will surround us and cut off our name from the earth. What will You do for Your great Name?"³⁶⁶ Hashem accepted his complaint and said, "Raise yourself up!"³⁶⁷

To the extent that we are attached to Hashem's holy Name, we can pray for His intervention to rescue us from our adversaries. Even when we are unworthy, Hashem hastens to our defense for the sake of His own honor, lest the nations say, "Where is their God?" However, to the extent that we deny our Jewish heritage and attempt to assimilate among the nations, we lose the best possible defense, which is the Creator's own patronage.

Decades before the Holocaust, the Meshech Chachmah (Rav Meir Simcha of Dvinsk) warned that from Berlin, the very city where Jews considered themselves more successful and integrated into secular society than anywhere else in the world, there would arise a tornado wind of fury and hatred to utterly destroy any bonds of camaraderie that the Jews believed they had forged with the gentiles.

Therefore, in times of peace and in times of war, we must realize that we have no one in the world upon whom to depend, no faithful or sincere ally or political patron, except for our Father in Heaven. By remaining faithful to His Name which is eternally intertwined with our own, we can rely on Him, and Him alone, to come to our salvation at all times.

15

כיום משתוללת עבודה זרה, בכל כוור הארץ, ע"ז המקיפה אנשים, נשים וטף, וחזרה חזירה עמוקה גם בתוך מתנני. נראה שהע"ז היא "אנוכיות", אגואיזם. תמיד רצו בני אדם להנות תמיד הלכו אחרי התאוות. תמיד ה" האדם מלא "נגיעות" אבל מעולם לא היתה ה"אנוכיות" עבודה זרה!! עבודה זרה פירושה, שאני עושה זאת, מפני שאני סבור שזו היא הדרך הישרה וכך צריך לעשות לא בגלל שאני מתאהב ואני נמשך אחר תאוותי, אלא מפני שבנתי לי השקפת עולם האומרת שכך צריך להיות!

למלאכים אין שם קבוע. לעומת זאת כאשר המלאך בירך את יעקב אמר לו: לא יעקב יאמר עוד שמך, כי אם ישראל".

רעיון נפלא טמון כאן בפסוק. שרו של עשו, הסיטרא-אחרא, אומר ליעקב: לי אין שם! כלומר, שמו משתנה כל הזמן. פעם קראו לו "עבודה זרה", אבל כבר שחטו את היצר הרע של העבודה-זרה. אח"כ קראו לו "פילוסופיה", אבל גם דבר זה חלף עבר מן העולם. בהמשך הגיעה תקופה שקראו לו "השכלה". נגמרה ההשכלה, ושוב קיבל הסט"א שם חדש: "קומיניזם". שם העצם שלו הוא "ס"מ"א"ל", אלא שמדי כמה זמן הוא מחליף את שמו לפי התקופה.

אבל - המשיך המלאך ואמר - לך קוראים "יעקב" ו"ישראל". כך יקראו לך מעתה ועד עולם. אף פעם שמך לא יתחלף!

היצר הרע של היום הוא אותו יצר הרע של פעם. כמו שבתקופת ההשכלה שרף היצה"ר את כל כלל ישראל, כך גם היום הוא רוצה לשרוף את כל כלל ישראל. היום יש ליצר הרע שם אחר, רק הבעיה היא שעד שאנחנו תופסים את שמו הנוכחי של הסיטרא-אחרא, לפעמים כבר מאוחר מדי. את שמו של היצה"ר אי

אפשר להכיר כי שמו מתחלף, אך מהותו נשארת כפי שהיא: כח איום ונורא הבא להטות את האדם מדרך הישר, דרך התורה והמצוות, ועלינו להיות ערים לכך ולהישמר מפניו.

14 אנוכיות (אגואיזם) הארת דרך

יצר הרע, יש לו דרכי הסתה שונות. תחילת הסתתו היתה, כפי שמבאר הרמב"ם בריש ה"י ע"ז: "בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול וכו'. וזו היתה עונתם: אמרו - הואיל והאלקים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם תנם במרום וחלק להם כבוד, והם שמשים המשמשים לפניו, ראויים הם לשבחם לפארם ולחלוק להם כבוד. וזהו רצון הא-ל ב"ה לגדל ולכבד מי שגדלו (השי"ת) בכדו, כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו, וזהו כבודו של מלך. כיון שעלה כבר זה על לבם, התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להם קרבנות, ולשבחם לפארם בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה. וזה ה" עיקר עבודת כוכבים", וכו'.

מתוך כך הגיעה תקופה, שנביאי השקר פיתו את העם, שהכוכבים וצורתם הדומה להם, יכולים להיטיב ולהרע, לכן צריך לעבוד להם וליראה מהם, עד שנשתכח ה' הנכבד והנורא מפי כל היקום ומדעתם, כפי שביאר הרמב"ם שם הלכה ב'. כאשר בא היצה"ר בפיתוי כזה, הרי חובת יחוד ה' היא, לשלול כל בחנת אדנות משום כח בעולם. הוא ית' בעל הכוחות כולם, והוא המשגיח בכל מעשים, קטנים וגדולים, הוא בוחן מקפרי הלב, הוא דן ושופט, הוא מעניש ומשלם שכר.

חזרי שביטלו אנשי כנסת הגדולה את פיתוי יצה"ר של ע"ז באופנים הנ"ל, בחרו לו היצר נוסח אחר. התפתחה "חכמת יו"ן" הפילוסופיה, עד שהפכה לעבודה זרה. נתנו אימון כה גדול בהיקשים שכליים, הכל נבנה על השכל האנושי, עד כדי

פיתו לכה העליון ביותר שבבריאה. אז היתה דרך המלחמה נגדו, להוכיח יחוד ב' בכיורו שכלי, מעמיק, בדרך פילוסופית, כפי שעשו ר' סעדיה גאון, ה"חובות לבבות" בשער היחוד, הרמב"ם כמורה נבוכים ועוד. וכך בכל דור שינתה עבודה הזרה צורה, ממילא נשתנתה צורת הלחימה, ומצות יחוד ה' קבלה פנים אחרות.

דרך שלפני דורנו התפתח המדע בצעדים כה ענקיים, עד שהוא הפך לעבודה זרה, לכן עמלו גדולי הדור, בעיקר במקומות בהם הביאה ע"ז זו לפריקת ול תורה ומצוות, להוכיח בדרך מדעית שהבורא מקיים את הבריאה, מהווה אותה לכל רגע, ואדרבה, המדע עצמו עומד חסר אונים ונדהם לנוכח הכחות האלקיים ומתגלים בבריאה, בלי שיש להם כל הסבר מדעי, אנושי. וכך עשו הרש"ר הירש זצ"ל ור' עזריאל הילרסהיימר זצ"ל ועוד אחרים.

הקו פיתוי היצה"ר בדורנו? הרב דסלר זצ"ל אומר (מכתב ממליטו ח"ט, עמ' 176), שהיצר מסית לעזוב רוחניות ולהדבק בעוה"ז בכל נימי נפשנו. ממילא המלחמה שלנו היא, להדבק בה' ית' ולהדבק בתורה ולעבודת ה' בכל הלב. מאז שהרב דסלר זצ"ל אמר את דבריו עברו כארבעים שנה. בארבעים שנה אלה היתה התדרדרות אימה בעזיבת רוחניות והדבקות בעוה"ז, עד כדי כך שפנים חדשות באו לכאן.

כיום - האגואיזם הפך לשיטה אצל כולם ובעוונותינו הרבים עושה שמות בתוך מחננו. עד תקופתנו היו בעלי חסד והיו כאלה שרחוקים מחסד. גם אותם שהיו רחוקים מחסד הסתכלו בהערכה ואפילו בהערצה על אותם בעלי חסד. כיום ישנם המסתכלים בזלזול על אחד שעושה חסד! מנצלים אותו ומטילים כל החסדים על כתפיו עד שנותנים לו הרגשה מוחשית שהוא העבד הנרצע של כולם, ומצליחים להשניא עליו עשיית חסד. אוי לנו שכך עלתה בימינו. אין זו המשכוח אחר היצר הרע אלא אגואיזם בשיטה. אגואיזם בשיטה היא עבודה זרה.

דברים מפורשים במאמרי הסבא מקלם ז"ע (מ"ה, מאמר י'): "העיקר לשרש אחר ע"ז שבקרב האדם, לא יהי' כך אל זר - היינו אהבת עצמו, שהיא ע"ז ממש, וכפי מעוט אהבת עצמו - לעומתו ירבה אהבת האמת". ובמאמרו של אחד התלמידים (אחר המאמר הנ"ל) כתב (מ"ה י"ד) "למדנו כי כח אהבת עצמו הוא ע"ז נוראה בקרב לב האדם, ועל זה הוזהרנו - "לא יהי' כך אל זר" - ולכן עיקר עמל האדם לשרש אחריו, לא כאשר רבים יחשבו לחסרון קל אגואיזמוס, וכמה טפשים יתהללו בזה". גילה כאן הסבא מקלם ז"ע, שאגואיזם היא ע"ז ממש פרושו של דבר שאדם סוגד לעצמו. הוא עבד נרצע לעצמו, הוא משתחוה לעצמו. ועל זה באה ההזהרה לשרש ע"ז זו מקרבנו, שהיא מכלה את האדם.

אשר אנו מתוככים עם מישורו, בלימוד או במילי דעלמא - כמעט איננו מסוגלים לשמוע את השני. בשעת ויכוח אנו חושבים מה נוכל לענות. ר

אדם גדול המשיל אנוכיותו של האדם, לאחד שנמצא בחדר, העשוי כולו ראי. הרצפה, הקירות והתיקרה - הכל ראי. כל מקום שהוא מפנה אליו מבטן - רואה הוא רק את עצמו... ברגע שיוצא מהחדר רואה הוא דברים חוץ ממנו. רואה שמים ורואה בני אדם ורואה עולם. אדם השקוע ב"אנוכיות" - אינו רואה לא בני אדם ולא את הבורא ית'. יתכן שהוא לומד ומקיים מצוות, אך הכל נעשה במבט "אנוכי".

עשו "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל", ולכאורה היה לו טפי לקרוא לו בשם "מיכל" שהרי ניצח יעקב את היצה"ר, וכמו שנאמר "ותוכל", ומדוע נקרא "ישראל" על שם המלחמה, אין זה אלא שעיקר רצון וחפץ השי"ת הוא שיצא האדם לזירת המלחמה ויעשה כל אשר בכוחו לעשות כדי לנצח ולהצליח, אולם התוצאה שלאחריה אינה עיקר ותכלית.

וגרמז גם בנוסח ההגדה של פסח "רשע מה הוא אומר, מה העבודה הזאת

לכם, לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר", והסביר הרה"ק רבי משה מקוברין ז"ע, שהרשע אינו אומר דברי כפירה ואפיקורסות, רק טענתו היא "מה העבודה הזאת לכם", היינו שהקב"ה הטביע בו יצר הרע שכוחו רב ועצום ולפיכך טוען ואומר "לכם ולא לו", שלו יש יצר הרע המתגבר עליו עד מאד והוא אינו יכול להתגבר עליו, וא"כ הרי הוא בכלל אונס דרחמנא פטריה, אבל אתם שאין לכם יצה"ר כזה בודאי שעליכם לקיים רצון השי"ת באהבה, אולם האמת שבטענתו שהוא

"מוציא את עצמו מן הכלל" לומר שהוא שונה מאחרים, בזה "כפר בעיקר" היינו בנקודה הפנימית אשר בו, "אין דער פינטאלע יוד", כי זה עיקר העיקרים ויסוד היסודות לדעת שעל כל אחד ואחד לעשות את מה שבידו לעשות בכל כוחו, ולכן טענת "אין בכוחי לעשות" אינה טענה, שהרי אין דורשים מן האדם לעשות מה שאינו יכול, אלא הוא יעשה את שלו וה' יגמור בעדו יי'.

וזוה עיקר התביעה שהקב"ה דורש ומבקש מן האדם, להיות מעורר את רצונו בכל כוחו ולחפש את השי"ת, ואף

כאשר החושך מכסה פניו והוא מרגיש שלבו קשה כאבן והרגשותיו קרים כקרח, אעפ"כ הוא יעשה את שלו לדרוש את ה' כפי כוחו, כי לפעמים בשעה שאינו מרגיש את האור מפתה אותו השטן, שלמחר כאשר יזכה ל'מוחין דגדלות' יקיים המצוות, אבל עכשיו בעת החושך מותר לו להתרשל מעט מעבודתו, אבל האמת אינה כן, שאם לא עכשיו אימתי, ואם לא יתחזק ויתגבר על יצרו לא יתחיל לעולם, כי היום יאמר לך עשה

כך מחמת טירדה זו, ולמחר יאמר עשה כן בגלל סיבה אחרת, ובזאת יתחזק

כלי וישלח לב יקר קלא
 (כו) ויאמר שלחני כי עלה השחר. כי לא אוכל עוד להביאך לידי הכחשת אלוה אחר שנתת לבך ודעתך בעליית השחר כאמור. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני שתהיה מודה לי שאין אתה יכול לי בעיני ראיית והסתכלות מציאת האל יתברך כדי שמלאך רע יענה אמן בעל כרחו והקטיגור יהיה לסניגור כמו שעושה סמאל ביום כפורים.

(כט) ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל. לשון ישר אל כי ישר הוא אל ולא עלתה בידו לסמא אותו במציאות האל יתברך, ובאמרו כי שרית עם אלהים עקר שם יעקב ממנו, כי יעקב מורה על עקוב הלב מכל ואנוש הוא (ירמיה י"ט) וישראל לשון מישור כמ"ש לעתיד (ישעיה מ"ד) והיה העקוב למישור, ולא מישור הנראה ישר בעיני הבריות כ"א הנראה ישר בעיני אלהים ואדם, ע"כ אמר כי שרית עם אלהים ואנשים, כי ע"י כושר מפעלך תהיה שר ונגיד עם אלהים ואנשים ותוכל, וזהו ישראל ישר אל, מישור הנראה גם בעיני האל ית'.

באר החיים

וזוהי תשובה גמורה, להישאר לעולם בבחינת "איש מלחמה" אף בעת ירידה דהא כך היא בריאת העולם בעליות וירידות לצורך עליות, לכן אסור לאדם ליפול ברוחו כשיש לו בחינת ירידה, וזו גם כוונת הכתוב "שובה ישראל עד ה' אלקיך", לשאוף ולצפות לשוב עד השי"ת, ולא להרפות אפילו בעת כשלון ותבוסה יי'.

ראיה ברורה ליסוד זה אפשר להוכיח מן הכתוב בפרשת וישלח, שיעקב אבינו התאבק עם שרו של עשו במשך כל שעות הלילה, וכאשר עלה עמוד השחר כתיב (בראשית לב, כט) שאמר לו שרו של

נועד לחרות בלבם את האמונה באל חי בצורה כ"כ עמוקה, ששום תופעה לא * תוכל להחליש אותו רושם עמוק. כל המעמד היה כדי להכשיר את הקרקע להעמידם כל החיים בנסיגנות, במטרה להוציא כוחותיהם הטובים אל הפעל הגמור.

אצלנו המושג "נסיגנות" מצטמצם בענינים מסוימים, אבל למעשה עוברים עלינו * קשיים, מבקר עד ערב, יום יום, שבוע שבוע, חרש חדש ושנה שנה, בכל שטחי חיינו, אם אלו קשיים משפחתיים, או חברתיים, קשיים במציאת חברותא מתאימה, קשיי מידות רעות, קשיי פרנסה וכל מיני תקלות בלתי צפויות, כפי שמתאר רבנו תם ב"ספר הישר" (שער ו', מה שיקים) "הקורות והתלאות הבאות על בני אדם, כגון חידושים רעים או טובים, או שהיה במצור, או יעלה למעלה גדולה, או ירוויח הון, או שיקחוהו בשבי, או יאבד לו ממון, או יחלה הוא, או אחד מבני ביתו, או היה גולה מארצו, או חבש בבית-הסוהר, או ימות אחד מאוהביו".

"כל אלה החידושים ורבים כהם יטרידו לב בני אדם מעבודת הא-ל וישכיחוהו אותה ויסירוה מלב. אך בעת הזאת ידע ויפחן שכל כל משכיל, החזק הוא הרפה. כי אם יהיה חזק ואמונתו קיימת, לא יוכלו כל החידושים לחסר מעבודתו, כאשר לא יוכלו הרוחות החזקות לעקור ההר הגדול ולהמישו ממקומו, כן השכל החזק והאמונה העיקרית, לא ימישום כל אלה המאורעות". והוא מסיים: "וצריך האדם ליוהר בעת הזאת וידע, כי על זה התנאי בא בברית עם אלקיו".

י' ירוחם זת"ע אומר (מ"ב מאמר מט), שכל המחשבות עולות בלבנו, כאשר באים עלינו מקרים בלתי צפויים, אבל מחשבה זו, שהכל הוא נסיון — זו מחשבה שאינה עולה כלל בלבנו. והנה אנו רואים מדברי ר"ת "כי על זה התנאי בא בברית עם אלקיו". הכלל ישראל כרת ברית עם הקב"ה לא לזו מאמונתו, למרות כל הקשיים. ומדברי הרמב"ם רואים אנו, שהמחשבה העיקרית, הצריכה להנחות אותנו, בכל הקשיים הפוקדים אותנו בכל החיים היא, שהכל נשלח אלינו כדי לגנות אותנו. במצמד הר סיני האיר על כל יהודי אור אדיר, הרבה למעלה מכוחותיו והשגותיו, ראיית "פנים בפנים", הכל כדי לשמש בסיס איתן להעמידו בנסיגנות במשך כל החיים. כל קושי העובר עלינו, יום יומי או חד פעמי, המחשבה הראשונה הצריכה להתעורר בלבנו היא — רוצים לנסותנו משמים, עד כמה אמונתנו יציבה ושכלנו חזק.

22 הרמ"ח לוצאטו ז"ל (מפילת שנים פ"ט) כשמבאר חלקי החסידות כותב, שאחד מחלקי החסידות הוא האהבה. "ומבחן האהבה הזאת הוא בזמן הדחק

והצרה וכו', אמנם, כדי שלא תהיינה הצרות והדחקים קושי ומניעה אל האהבה, יש לאדם להשיב אל עצמו שתי תשובות: האחת מהן שיה ללכל נפש, והשניה לחכמים, בעלי הדעה העמוקה. האחת היא וכו', כי אפילו הצער והדחק הנראה בעיניו רעה, איננו באמת אלא טובה אמיתית וכו', אך בעלי הדעה האמיתית אינם צריכים אפילו לטעם הזה וכו', וכל מה שיתגברו עכובים נגדם, עד שיצטרכו הם יותר כח להעבירם, הנה יאמץ לבם וישמחו להראות תוקף אמונתם פשר-צבא הרשום בגבורה, אשר יבחר לו תמיד במלחמה החזקה יותר, להראות תוקפו בנצחונה".

ובפרק א', כשהוא מבאר כלל חובת האדם בעולמו, מסכם הוא: "נמצינו למדים, כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיים מצוות ולעבוד ולעמוד בנסיגון". נסיגנות אינם ענין של "בדיעבד" שכיון ששלחו לנו נסיגנות אין לנו ברירה אלא לעמוד בהם! נסיגנות הם ענין לכתחילה! אין הכוונה, שאנו נכניס עצמינו למצב של נסיון ח"ו, שהרי חז"ל מזהירים (מסכתין ק) "לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון, שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון וכשיל", אבל המציאות היא, שכל החיים הווי קשיים, כפי שר"ת מסביר באותו פרק.

23 העולם הזה "נוה-התלאות"! קשיים אלה נשלחו אלינו לכתחילה מן השמים כדי לנסותינו, עד כמה אמונתנו יציבה ושכלנו חזק. נסיגנות אלה נועדו לחשל אותנו. כל קושי, אם עומדים בו בצורה הנכונה, הרי הוא כלי שניתן לנו מן השמים, כדי להוציא כוחותינו הטובים מן "הכח" אל ה"פועל". אחד מחליט החלטת נחושה להתמסר לתורה, אחרי תקופה של שפל רוחני, והנה חלה, או חבירו חלה, או מישהו מבני משפחתו חלה — הוא נשבר, או כועס, או תוהה על מה ולמה הגיע לו זאת, אחרי שכי"כ רצה להתמסר לתורה — עליו לרעת שמנסים אותו משמים, עד כמה תורה חשובה אצלו? מעמידים בפניו "אתגר", כדי שיוכל להוציא כוחותיו הטובים אל הפועל הגמור. אותו אור שזרח עלינו משמים במעמד הר סיני — עלינו להפכו לאור עצמי ע"י כל אורחם קשיים העוברים עלינו בימי חיינו. "זו קבלת התורה".

ונכמו"כ שם אדום שניתן לעשיו היה זה כאותו היום שמכר את בכורתו, כלומר ויותר על נכבודתו ומעלתו למען מאכלים, אז נקבע שמהותו הוא 'אדום', כלומר שהוא איש פחות המעלה אשר המאכלים הם נשמת חייו, ואינו שייך כלל לבכורה, ונמצא ששם זה ביטא את הפסד הבכורה.

וראה זה פלא, שאת השם 'אדום', לפי פשטות הכתוב היה זה יעקב שנתן אותו לעשיו, שהרי בכל מעשה הנויד ומכירת הבכורה לא היה עמו אלא יעקב. ומאידך את השם 'ישראל', היה זה שרו של עשיו שנתן אותו ליעקב. שכן

ההכרעה ביניהם במאבקם היא שקבעה את שמותיהם.

פאר הה"פ

ואין שאל יעקב לעשו מה שמו ואמר לו למה זה תשאל לשמי (ועי' פירש"י ששמו משתנה לפי השליחות, אבל שמעתי מאמרו'ר זצ"ל ש"ל עוד) שאמר לו שרו של עשו שהוא לא ישתנה לעולם ונשאר תמיד כמו שהי' עכ"ד.

ולפי דברינו י"ל שבוה נתברר עומק החילוק בין יעקב לעשו, שיעקב משתנה תמיד ומתעלה עד ששמו משתנה תמיד, ועשו נשאר כמו שהי' ואינו מתעלה כלל.

ובזה גם הודה לו על הברכות, כי הברכות הם שע"י עוה"ז יזכה לחיים נצחיים בעוה"ב, ויתן לך האלקים מטל השמים וגו', ואיתא במדרש שאמר לו ויתן לך אלקותא,

יפריע לך מלהגיע לעוה"ב, אבל זה רק אם לוקח עוה"ז בתורת הכנה לעוה"ב, ומוכן לעבוד בעוה"ז, ואינו צריך דוקא לתכלית השלימות בעוה"ז, ומוכן לוותר מעוה"ז עבור עוה"ב, אבל כאן נתברר שעשו אינו מוכן כלל לוותר על כלום מעוה"ז, ולא ישתנה לעולם, ולכן אין לו שייכות להברכות, ושייכים הברכות רק ליעקב ודוק.

יעקוב יסיף לקח

24 אבחה זו במניעיו של עשיו, מבוארת בדברי הרמב"ן כאן: "ויאכל וישת ויקם וילך ויבו — וזו סיבת ביוזי הבכורה, כי אין חפץ בנכסילים רק שיאכלו וישתו ויעשו חפצם בעיתם, ולא יחושו ליום מחרי". "חפצם" — מה שמתחשק להם, "בעתם" — ברגע זה. עתה מובן היטב "על כן קרא שמו אדום". הצבע האדום ידוע כמגרה תאוק. לכן אפשר לומר שאותו מרק אדום גילה לעולם את "דגלו" של עשיו — התמקדות בהנאת הרגע מתוך התעלמות מוחלטת מיום המחר.

כשתבונן בדברים ביתר עמקות, נבחיץ שענין החסנוורות מהצבע האדום שהינה ביטוי לראיית החיצוניות של הדברים מבלי לבדוק את מחות ותוך הדבר, הינו חלק בלתי נפרד מהחסרון של ראיית החוה. לשני הרעיונות האלה — שורש אחד! הרשע רואה את הנאת הרגע, ואינו מתעסק כלל בראיית העתיד, שהוא בעצם העיקר והתכלית. ובאותה בחינה הוא מתפעל בשטחיות ממה שהעין רואה בלבד! העין רואה והלב חומד, מבלי להתבונן לעומק בתוכן הדברים ובתוצאותיהם. ראיית החוה משתלבת עם ההתפעלות מהצבע הכובש את העין ומעורר את הלב.

ואתם עוד בשם הרה"ק מוואראקא זצ"ל
שלכן נקבר הראש של עשו
במערת המכפלה, כי הראש של עשו הי'
ראש יהודי, אבל הראש של עשו לא פעל

כלום על הגוף שלו, ונשאר הגוף של עשו
גוף של גוי.

ובאמת זה מרומז בהשם עשו, שהוא
לשון עשוי כמו שפירש"י,
והיינו שאינו עובד על עצמו, אלא חושב
שכיון שבראשו יודע מה צריך לעשות הוא
כבר עשוי, והוא כבר בשלימות, ולכן אינו
עובד על עצמו ונשאר הגוף כמו שהוא.

אבל יעקב הוא ממש להיפך, שיעקב
עובד תמיד על עצמו, וזה מרומז
בהשם יעקב על שם שידו אוחזת בעקב
עשו שהי' לפניו, והוא תמיד מחזיק בעקב
מה שלפניו, ומשתדל להתחבר אליו
ולהגיע למדרגה שלמעלה ממנו.

ולכן כפרשה זו הלך עשו אל ארץ אדום
מפני יעקב אחיו, ופירש"י שאמר אי
אפשי בהשיעבוד שצריך לילך למצרים,
נאינו מוכן לילך לגלות כדי להגיע
להגאולה, כי אינו רוצה בשום אופן לוותר
מהעוה"ז שלו, והוא רוצה חיי תענוג
בעולם הזה ולא בחיי עבודה, ואיתא
במדרש שלכן כאשר יצאו ישראל ממצרים
מיד ויבא עמלק, כי עשו לא רצה לירד
למצרים ולקיים גזירת הגלות, אבל כיון
שכבר נשתעבדו ישראל במצרים ופרען
השטר של הגלות, ומוכנים כבר להגאולה
וליבנס לארץ ישראל, מיד ויבא עמלק,
שבא לקבל השכר והגאולה.

ספר ידעם הים

והצורך של כל דבר בעולם ומה תכליתו
אין זה אלא תורת אדם הראשון, שהסתכל
בתוך תוכו של עצמו ומצא תכלית כל דבר
שנברא לשמשו בעבודתו.

ולפי הנ"ל, יש לבאר שאלת יעקב אבינו
כשאלה חודרת ועמוקה מאד, והוא
שאלה שכל אחד שואל בכל יום ויום כאשר
אנו מסובכים בהבחנתנו בין טוב לרע,
שלפעמים בא לפנינו לבחור במה שיש לצדד
לכאן ולכאן ששניהם טובים, כאשר באמת
צד אחד רע בהחלט, אלא שהבעל דבר צובע
הענין בגוונים של מצוה וקנאות וכדומה,
וכידוע מדברי הבעל שם טוב הקדוש,
השוחט אמאי מיחייב וכו"י.

וזה תוכן שאלת יעקב אבינו להמלאך שר
של עשו וראש גדודי אלופי השטן:
'הגידה נא שמך', ורצה לומר: הגד לי
באיזה אופן יהיה ביכולתי לקבוע שאתה
הוא המדבר אלי בהשתדלותך להכשיל
אותי וזרעי בעבירה. הגד לי שמך, היינו
המפתח לזהותך להכירך כשאתה הוא
המדבר אלי.

ולפי זה תוכן הפסוק הוא, וישאל יעקב
ויאמר הגידה נא שמך, שאדע על
ידו לקבוע מי הוא המיעץ לי לעשות דבר
זה. ויאמר, פירוש, שענה לו המלאך תשובה
נכונה על שאלתו, 'למה זה תשאל', פירוש,
תשאל בכל פרשת דרכים שאלת למה זה?
וזה יגלה לך ויביא אותך לזהות לשמי,
לעמוד על זהות המיעץ. ולפי זה הדברים
מאירים בתור שאלה ותשובה, והמפתח
בידינו נתונה.

על זה השיבו המלאך כהוגן, ולא תמה
עליו כלל, אלא אמר לו: הרי לך סימן
שאתה יכול לסמוך עליו תמיד, בכל הזדמנות
שאינו ברור מי הוא המדבר - למה זה
תשאל - תשאל את עצמך למה זה, היינו
לאיזה תכלית זה מוביל, ולאיזה צורך אני
עושה דבר זה, האם יש בזה צורך גבוה,
האם זה יעלני לדרגא יותר רמה בעבודתי.

מסילות בלבנם 31

המכיר את מקומו
אצ"ל אנשים נמצאים סתירות רבות
באורה החיים, הפכפך, האדם חי

עם סתירות. ברגע של אמת וחשבון הנפש
אמיתי עלול הוא לתמוה בעצמו: מה אני
ומה חיי? היכן אני עומד ומה מצבי הנכון
בעבודה? אכן, היא היא חובתו בעולמו,
לחשוב חשבונו של עולם ולמצוא את
עצמו.

בנוהג שבעולם לא ימלט אדם מהיקלע
אל מצבים של שקר, אין מנוס
מלהכנס ולהתעסק בענינים גשמיים
ושפלים של חיי עולם הזה, וכן בעולם
המסחר יש צורך לפעמים להתנהג בתקיפות
ואף לדבר בהרמת קול - כל זה חלק
מנקודת השקר, 'הא שוא שבראתי בעולמי'.
חובת האדם להיות מושרש באמת, למצוא
את עצמו ומקומו הטבעי בתורה ועבודה,
כשאת נקודת השקר הוא נושא כמשא טפל
על כתפו, וזה לא פוגע והורס את בנין
האמת שלו.

עומת זה ההולך בדרכי און ומרמה של
עשו הרשע, כל כולו מצוי
בתאוות עולם הזה, כבוד וחמדת ממון
ותאוות רעות, אבל הוא גם נושא אתו
נקודת האמת, פושט טלפיו ואומר טהור
אני, אני הולך לטבול במקוה, לומד
ומתפלל, ותורם צדקה. טובל ושרץ בידו.

מחשבה זו של חשבון הנפש חייבת
ללוות האדם כל ימי חלדו.
שיהא דורש ומכיר את מקומו הנכון
והאמיתי, האם הוא שקוע באמת בתורה
ועבודה כשהוא נושא עליו את השקר
ההכרחי, או שכל כולו בשקר כשהוא סובל
על עצמו גם כמה שעות של אמת בבית
המדרש.

29

}

✓

31

28

RE-CREATION

The first step in understanding this relationship is to explore the reason Avraham's name is linked to creation, a role more closely associated with Adam. When Adam sinned, he introduced the concept of death into creation, and thereby ruined the world. The Ramchal⁷ says that HaShem wanted to save the world, and therefore, he looked for the remaining point of goodness upon which to redevelop it. Avraham was this point of goodness. He was the image of Adam that HaShem had in mind when He created the world. That is the reason that אברהם has the same letters as Avraham. The first point of restoration for the world arrived when Avraham emerged from the darkness of 2,000 years of spiritual chaos. HaShem was waiting for this moment.

However, Avraham did not have the power to undo all the

damage that the world had accumulated during the preceding 2,000 years. His idea of goodness didn't include any way to nullify evil. In his eyes, the handful of *tzaddikim* in Sedom should save the entirety of Sedom. Rather than finding a way to eliminate the evil, he sought to salvage the good from the evil. Thus, HaShem rejected his plea to save the cities.

33 Even regarding Avraham's own life, we find an echo of this trait. The Ramban⁸ asks why the story of Avraham in the Torah starts in the middle of Avraham's life, when he already was well over seventy years of age. Ramban explains that the early life of Avraham included idolatry, but the "true" Avraham, the man for whom HaShem was waiting to re-start creation, was completely divorced from this evil. Because the Torah does not include untruths, it starts its account of Avraham with *Lech Lecha*. Even in the story of Avraham's life, the good is salvaged from the evil.

➔ However, this could not be the basis for the continuation of the world, because evil cannot simply remain in the world as the rubble that remains after the good has been salvaged from it. HaShem's creation, by its very nature, cannot contain anything bad. If only one of the jewels in a king's crown is beautiful and the rest of them are mediocre, it is not a royal crown. In order for the world to justify its existence, it must reflect HaShem's perfection. A world that has in it both good and evil does not justify its existence.

* Yitzchak progressed to the next step. He personified *sheleimus* and perfected Avraham's style, exemplifying pure righteousness. Evil never had any place in Yitzchak's world. That was wonderful regarding himself, but it did not offer a route to salvation for an imperfect world.

~ Yaakov, however, was able to include the "evil" in the good by

showing that if not for the evil, there would be no good either. How did he accomplish this?

34a

THE GOOD OF EVIL

Chazal⁹ say that טוב מאד — very good — refers to the *yetzer hara*. Rav Moshe Shapiro once explained that מאד means "more than just what a person is born with." מאד refers to potential, and the *yetzer hara* is the instrument HaShem gave us to bring out our potential.

34b

We see this clearly on a physical level. A person is born with a certain level of strength. When he lifts weights, he increases the strength in his muscles. The opposition is the force that builds his strength; if his muscles are never challenged, they remain weak and undeveloped, with their potential locked inside. Opposition brings out the מאד in the person.

The same is true on the spiritual level. The world has *tov*, which is apparent, recognizable good. It also has מאד, potential that we do not see at first glance. Our encounters with evil spur us to develop our potential on every level, for without it, we would prefer to stay comfortably inert. In fact, Chazal say the *yetzer hara* comes into a person before he is born, because without it, the baby would not summon the drive to escape from his mother's womb. Evil taken alone is evil, but when it is used for good, it makes the good stronger.

➔ Evil is like a boulder blocking a person's path. If he wants to get to his destination, he must summon his strength and push it aside, and each time he does so, he becomes stronger. Likewise, anyone who wishes to develop himself must constantly push aside the distracting and oppositional "boulders" that block his path. Doing so

effects a transformation; the evil makes him stronger, and thus, in the big picture, the evil becomes part of the good.

35 Yaakov's *avodah* was to take Avraham's point of goodness and to incorporate the evil in order to bring out the greatest potential of the good. Had there been no struggle, Yaakov could not have fulfilled his potential.

We can now understand the progression marked by the names and renaming of the *avos*. Avraham's first name was uprooted and doesn't exist anymore. We don't know what happened to him before *Lech Lecha*; his early existence was discarded and unredeemable, and therefore, the name used during that epoch in his life had to be discarded. Yitzchak's name didn't need to change, because he exemplified the perfection of Avraham from the very beginning of his life. Yitzchak was totally good. However, the world could not be sustained on either Avraham's or Yitzchak's names.

Yaakov found the critical element for the perpetuation of the world. Had Yaakov been unable to incorporate the opposition into the good, the world would have fallen apart. His new name became dominant, but it incorporated his old name as an adjunct. Nothing was discarded. Every obstacle he had overcome became itself a part of his *tov*.

36

TWO LAYERS OF EVIL, TWO STRATEGIES

Esav hated Yaakov and struggled against him, but Yaakov chose instead to employ cunning as his weapon of choice. This was true regarding the blessings as well as his meeting with Esav on his way back from Lavan's house. But with the angel of Esav, Yaakov opted for direct confrontation, to the point of a physical confrontation. Why the change in tactics in this instance?

➔ The reason is that Esav and his angel represented two different layers of evil, a distinction that is critical for us to make when we

consider trying to subsume the evil of the world within the good. Evil's outer layer may possess many aspects that can be incorporated into Divine service. However, the essence of evil cannot be incorporated; resisting it is the only recourse. Thus, when Yaakov faced off against Esav, he made a great distinction between Esav the man, who was but the shell, and his angel, who was the essence.

If he could have worked his way around Esav, he may have succeeded in using him for the good. But the essential evil, the angel of Esav, must be confronted and defeated directly.

There is no way to domesticate the Satan and make him into a good citizen. We cannot incorporate or adopt him. However, the tzaddik's struggle against the Satan is good because it forces him to push and develop his own strength. He becomes more determined and realizes more clearly what he needs to do and why. This is the struggle makes each of us who we are. This is why Yaakov wrestled directly with the Satan.

After Yaakov overtook the Satan, the Satan gave Yaakov the name Yisrael, which refers to the fact that Yaakov contended (saris) with the angel of Esav and prevailed. Yaakov asked the angel to identify his own name, but the angel wouldn't tell him. The angel said, in effect, "What's the point of knowing my name? You already have it! My name has become part of you, Yisrael."

This understanding of the role of opposition in making us who we are gives us new insight into our challenging years. There are years that we feel were wasted on struggles. We may look back, for example, at our teenage years, and feel that we spent all our time just staying out of trouble, at best. It might seem like a waste of the best years of life. However, if a person thinks about his struggles, he can see what he gained from them.

We often find that b'nei Torah who have obstacles to their learning eventually learn better and grow more than those who are surrounded by encouragement and support. Those who are constrained

by limited abilities, financial struggles, etc. have to struggle for their accomplishments, but in hindsight, they often ascribe their success to the strength they built in overcoming their difficulties. The years of struggle are redeemed by the people that we become because of them.

41

והרה"ק בעל ה'אמרי אמת' מגור זי"ע רימז כן באמרום (עירובין יח:) "מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו, וכולו שלא בפניו", דקאי על כל אחד ואחד, שכאשר הוא בבחינת "בפניו" והוא משיג את נועם אור עבודתו, באותה שעה אין מרבים בשבחו, אבל כשהוא עומד במצב של "שלא בפניו" וההסתר והחושך מכסים את כל מהותו, אזי חביבה ביותר כל התאמצות והתגברות שהוא מתאמץ

לעשות נחת רוח להבורא יתב"ש"ט, ולכן בבחינה מסוימת חשובה היא עבודת

האדם בזמן הגלות יותר מבעת שבית המקדש היה קיים.

לאחר שניצח יעקב את השטן, את השר של עשו, ניתן לו השם ישראל במקום יעקב. כי כאשר נוסף למנין "יעקב" (182) את מנין "שטן" (359). מתקבל המנין של "ישראל" (541). לפיכך אמר המלאך, הוא השטן: "למה זה תשאול לשמי" - הלא מתוך זה שניתן לך עתה השם "ישראל", יכול אתה לדעת מהו שמי, ולשם מה אתה שואל? ...

(רמתיס צופיט)

קאר הו"מ"ר ב'ר"מ

ראיה ברורה שאין הקב"ה דורש מן האדם לעשות אלא כפי כוחו, הוכיח הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, ממה שהאריכה תורה בפרשת וירא בטרחתו של אברהם אבינו ע"ה להכניס את המלאכים אל תוך ביתו ונתן להם לאכול כיד המלך, כאשר על פי האמת לא היו זקוקים כלל לכל מה שהכין לפניהם, וכמו שאמרו חז"ל (בר"ר פרשה מה, יד) "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו - וכי אוכלין היו, אלא נראין כאוכלין, ראשון ראשון מסתלק", ואילו כל מצות הכנסת אורחים שקיים במשך שנים רבות אצל עובדי דרכים והרגיל את שמו של הקב"ה בפייהם נרמזה בתיבות ספורות (בראשית כא, לג) "ויטע אשל בבאר שבע", כמו שאמרו (סוטה י): "מלמד שעשה פירס ונטע בו כל מיני מגדים", וברש"י (ד"ה פונדק) רמז כן בתיבת "אשל" שהיא נוטריקון ור"ת א'כילה ש'תיה ל'ינה, ולכאורה איפכא מסתברא, ויותר הוה ליה להתורה להאריך במצות הכנסת אורחים שקיים בפועל, ולקצר יותר בטרחות מיותרות שטרח שלא לצורך אצל המלאכים, אך

התשובה היא, שאברהם אבינו הכניס את המלאכים ביום שלישי למילתו, כאשר היה חלוש ותש כח, ואעפ"כ התגבר כארי להכניס אורחים לביתו, וטרח ורץ מהכא להתם ומהתם להכא כדי להכין לפנייהם כסעודת שלמה בשעתו (עי' ב"מ פז), ומהאי טעמא גופא האריכה תורה בפרטי דברים שהיו אז, ללמדנו שהיגיעה היא העיקר בעיני הקב"ה, ואף שכאן היתה התוצאה מיותרת לחלוטין מפני שהמלאכים לא היו זקוקים לאכילה ושתיה, אעפ"כ נאמרה פרשה זו בתורה ללמדנו שהיגיעה היא עיקר העיקרים ולא התוצאה.

וה'שפתי צדיק' (פרשת בלק) מרמז ליה בפסוק (במדבר כד, ה) "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", דהנה "משכן" יש לפרש לתקופה שאחר חורבן בית המקדש, על פי דברי רש"י בפרשת פקודי (שמות לח, כא) "אלה פקודי המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן

בשני חורבנין על עוונותיהן של ישראל", ואילו "אהליך" זה הזמן שבית המקדש קיים, ורמזה תורה שכאשר יש "אהליך" והשראת פני השכינה אזי האדם הוא בבחינה נמוכה של "יעקב", כי כאשר הכל נהיר וזורח לפניו מי פתי יעזוב את החיים ויבחר בבחינת מיתה, ועל כן אין עבודתו חשובה כל כך בעיני השי"ת, משא"כ בשעת ההסתר והחורבן של "משכנותיך" אזי חביבה העבודה בבחינה גבוהה של "ישראל".

40